

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Parohiile cl. I. și II. pe un an 400 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 300 Lei Pentru preoți și particulari . . . 300 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 500 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”. Iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Pentru publicațiuni oficiloase, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Proclamația Marelui Antonescu

la începutul anului 1942.

In pragul noului an, Conducătorul Statului a adresat Neamului o proclamație de o clasică frumsețe.

„Un an de zbucium, de jertfe și de lupte sfinte s'a încheiat.

Un an de credințe și de drepturi, de răspunderi grele și de porunci sfințite, începe.”

Iată, anul încheiat a smuls sorții taina unui destin nou, a unei încrederi în noi, a unei regăsiri sub bolta învolburată a jertfelniciei...

Conducătorul, cu rară înțelepciune și cu o bărbăție demnă de vigoarea unui neam aproape bimilenar, a știut să ne pună pe făgașul croit de ancestralele noastre virtuți.

„Români,

Istoria va judeca războiul nostru din 1941 nu numai ca o luptă pentru drepturi și pentru dreptate, ci ca o jertfă pentru credința creștină și pentru civilizația Europei...”

Îngenunchiat-am sub sarcina unor păcate străine de vrerea și de inima noastră; zdrobitu-ne-am și ne-am frământat încleștați de forțele titanice cari ne-au covârșit, dar nu am capitulat! Cu Conducătorul în frunte, am tăiat drum în stâncă și am răzbit spre lumi-niș de izbavă.

Dar capătul mântuirii nu este ajuns, lupta nu-i sfârșită: o încordare nouă ni se impune. Ca să eșim acolo unde sufletul Neamului dorește, trebuie să punem inimile la încercare, să le călim în focul credinței în Dumnezeu și a iubirii de Patrie:

„Români,

Azi vă adunați cu toții în tinde de biserică în lumina caldă a vetrei românești, în cazărmi și pe câmpuri de luptă, pentru ca, din înaltul cerului, să primiți în sunet de clopote, semnul credinței veșnice a Dumnezeului nostru ocrotitor.

Pentru El am luptat, pentru credința strămoșilor noștri, pentru aceste vetre sfințite pe care ni le-au zidit părinții, pentru aceste câmpuri de bătae pe care le vor stropi cu sângele mândriei lor, copiii noștri.

În fața lui Dumnezeu, în fața credinței Lui, în fața gloriei strămoșilor noștri, stăm azi uniți și gata de a înfrunta toate primejdiile anului ce va să vină, gata de a urca toate crestele biruinții care nu poate să întârzie.

Românilor de pretutindeni, care din arcul carpat, din valurile Dunării sau de pe malurile îndepărtate ale Mării Negre, ale Donului și Niprului, așteaptă azi cuvântul meu de credință creștinească și românească, le trimet, în acest ceas de cutremurare sfințită, gândul Regelui și al meu, gândul nostru de mândrie, că începem un an nou cu frunte nouă și că putem privi viitorul cu încrederea pe care ți-o dă bucuria datoriei împlinite prin credință și prin jertfă.

Din durerile anului sfârșit, să toarcem fir de vieață nouă și de nouă împlinire românească.

Cei care au greșit, să-și înțeleagă păcatul, iar cei care au stat cu brațele încrucișate, să-și desfacă azi pieptul de Români și să-și prindă puterile în holda muncii românești.

Din pragul Anului Nou, chemându-vă la muncă, la răspunderi și la jertfă, dar asigurându-vă că voiu duce cu aceeași onoare, cu aceeași cinste neprihănită, cu aceeași credință

nestrămutată la mândria de a putea vorbi lumii de istoria drepturilor noastre.

Români de pretutindeni,

Cu sufletul meu sbuciumat pentru voi, dar cu inima mea plină de credința voastră, vă spun:

Cu Dumnezeu înainte!

Trăiască Români de pretutindeni!

Trăiască Regele lor!

Trăiască România!"

Conferința protopopească

dela sediul Episcopiei.

„V'am chemat, Prea Cucernici Părinți, ca să ne cunoaștem și să ne consfătuim pentru a afla căile cele mai potrivite unei dorite prosperări în Biserică. Prin experiența noastră să armonizăm și să realizăm programul viitoarei noastre colaborări și acțiuni comune.“ Așa s'a adresat Prea Sfințitul Părinte Episcop Veniamin protopopilor, convocați la Centru pe ziua de 14 Ianuarie a. c.

Conferinței i-a premers rugăciunea Chemării Duhului Sfânt în capela episcopoească, săvârșită de păr. consilier eparhial ic. sfior Romul G. Ancușa și protodiaconul Teodor Roșca, în prezența P. S. Sale, a consilierilor și secretarului, precum și a protopopilor prezenți la această conferință. Păr. protopopi au fost toți de față afară de prot. Victor Popovici al Panciovei și admin. prot. Cuzman Lăpădat al Vârșetului, cari au fost împedecați de împrejurările de acolo să se bucure de participare.

Cât este de importantă o asemenea consfătuire, dovedește însuși programul complex, dar totuși bine prezentat de Prea Sfinția Sa, protopopilor și consilierilor săi. Orice progres și orice acțiune izbutește când se desfășură după un plan dinainte întocmit. Cu mult este avantajat poporul, întocmai ca și insul, care se bucură de călăuze sigure, de norme și dreptare precise în munca lui. Programul Bisericii noastre este clasic, dar acesta este greu de realizat fără o busolă sigură și fără coordonarea muncii pe toate fețele acelui program. Excepționalitatea acestor vremuri cu atât mai mult impune întocmirea de programe unitare, pășire hotărâtă la îndeplinire și un riguros control.

Instrumentarea programului, adecă traducerea în faptă, se îndeplinește pe plan duhovnicesc și pe plan administrativ. Acestea

sunt căile cari promovează mântuirea credincioșilor dați în paza sufletească și trupească a preoților.

Și pe calea înduhovnicirii ca și cu ajutorul unei bune administrări, noi imprimăm aceea superioară pecete creștină nu numai oamenilor, ci întregii vieți, întregii ambiante în care se desfășoară această viață pământească. Făcând așa, cu toate greutatea ce străbutem în prezent, fortificăm și sufletul neamului, preîntâmpinând repetarea unor dezastre ca acelea pe cari nu le-am prevăzut și nu le-am delăturat la 20 de ani după terminarea războiului trecut.

Desigur, condiția primordială a reușitei în opera pastorală și misionară, este însuși preotul. *Conducătorul* sufletesc trebuie să fie pildă vie de virtute; să se conducă pe sine, familia sa, spre a fi cu adevărat model, după modelul Marelui Păstor. Să îndeplinească așa cum trebuie slujbele sfinte; respectând regula, să abandoneze obiceiurile și inovările locale, dăunătoare unității cultice. Să cetească, să predice, să-și antreneze inteligența și cu deosebire să nu neglijeze harul care este în el, lăsându-l în nelucrare și paragină.

Preotul să fie pregătit prin meditație și rugăciune, prin cetirea zilnică a sfintei Scripturi și prin înprospătarea metodelor și a muncii pastorale pe baza lecturii continue a cărților teologice.

În munca lui se sprijinește pe societățile religioase: Sf. Gheorghe și Oastea Domnului, pe cari — de altfel împreună cu ceilalți credincioși — să-i catehizeze cu ocazia Vecerțiilor. Cu ajutorul acestor societăți, conduse numai de preot, se poate organiza temeinic colportajul: cu cărți religioase, cu foi de zidire sufletească, „Lumina Satelor“ și „Oastea Domnului“, apoi „Revista Teologică“ pentru preoți.

Cu ajutorul preoteselor, cari trebuie să stea în serviciul aceleiași frumoase cauze, ca și la îndemâna preoților, se pot îndruma femeile, organizându-se reuniuni de femei, societăți ortodoxe, etc.

Catehizați în școlile duminicale, organizați în societăți și antrenați în viața duhovnicească prin lectură și alte exerciții practice, preoții pot face față și propagandei sectare, folosind, pe deasupra, însuși metodele acelora.

Protopopii, desigur mai mult ca oricare preot, cunoscând și îndeplinind cei dintâi poruncile, vor veghea cu strictețe ca preoții să nu lăncezească.

Controlul îl vor face cu ocazia *vizitelor canonice*, cel puțin una pe an, dar și altă-

dată, când prilejul se oferă. În aceste împrejurări, el va cunoaște — dând îndrumări — și organele parohiale celelalte, epitropia și consiliul parohial, convocați în ședință.

Aceste organe nu au numai decât și rol exclusiv administrativ. Împreună cu societățile religioase și — desigur înaintea tuturor, cu preotesele — consiliul și epitropia parohială trebuie să fie întâii colaboratori sinceri și devotați ai preotului.

De o covârșitoare însemnătate sunt conferințele preoțești cari, pe lângă rezultatul practic, dau și un stimul apreciabil preoților, cu deosebire celor mai tineri. Aci se întâlnește experiența cu avântul, din împletirea cărora iese adesea atâta bine pentru credincioși. Conferințele, precedate de liturghie în sobor și Chemarea Duhului Sfânt, e necesar să înceapă cu îngenunchierea preoților sub patrafirul căinței și pentru cuminecare. Ceeace constituie împlinirea unei porunci pentru preoți și o hotărâtoare școală pentru credincioși.

În vederea unei mai curate păstrări a vasului propriu, se vor institui *duhovnicii tractuali*, preoți mai bătrâni, cucernici și cu experiență pastorală.

Revenind la vizitele canonice, trebuie să mărturisim că acestea n'au dat până acum tot binele dorit, deoarece nu s'au făcut cu rigurozitate și după un plan sistematic. Preotul urmează a fi controlat în toată purtarea și în toată activitatea lui. I se dau îndrumări cu privire la noile metode pastorale, la cele constatate și verificate bine la alții. Iar preotul va fi ici-colo ispitit în privința preocupărilor sale culturale, biblioteca și interesul pentru ea, cetirea și cunoașterea Bibliei etc.

Pe lângă consemnarea celor aflate, într'un proces-verbal, se va introduce o condică, fișa personală a preotului și un chestionar...

Bogatele exemple date de Prea Sfinția Sa din experiența de preot și consilier sunt edificatoare în ce privește varietatea și mulțimea cazurilor de abateri, precum și rolul constructiv al unora, cunoscuți și amintiți de Prea Sfinția Sa.

Preotul inimos care intră cu zâmbetul pe buze în școală catehizând pe cei mici și ținând pururea înaintea ochilor pe cei adulți ca și pe cei mari, poate încerca să înfrunte și mulțimea metehnelor cari bântue așa de îngrijorător la noi în Banat, cum sunt *concubinajul*, căsătoria între minori etc.

Deasemenea, în vederea unei reveniri la tradiția trecutului, cu adânc tâlc educativ, se

vor reintroduce *examele festive de fine de an din Religie*.

Se vor introduce, apoi, *protocolul bunei învoiri* la logodnă și *catehizarea mirilor*.

Nicicând, sub nici o împrejurare, preoții să nu piarză din vedere, că ei îndeplinesc nu o funcțiune ci o *misiune*. Iar aceasta cere multe renunțări, întocmai-cum impune atâtea obligații. Cum va predica preotul cumpătate, de pildă, când el este lacom și cămătaric; cum va îndruma spre mântuire când drumurile lui sunt pe alătura bisericii și numai spre cunoașterea și dobândirea mântuirii nu ostenește?

În sfârșit, cu considerare la stările de acum, preoții trebuie să-și îndrepteze pașii lor și spre aceia cari sângerează în spitale: răniții și îndurerații Neamului. Capitală muncă au să depună duhovnicii din spitale, apoi cei din azile ca și cei din penitenciare. Oaia pierdută sau rătăcită, avizată la mângăiere, trebuie căutată pretutindenea...

Protopopii, îndrumători spirituali și administrativi, sunt totodată și ocrotitorii cei dintâi ai preoților, dat fiind că vânturile răutăților și clevetirilor atât de des și atât de nemeritat îi bate adesea pe preoți...

Conferința dela 14 Ianuarie, model de împreună sfătuire a inaugurat o dorită și nelăsată școală de roadele căreia se va bucura curând însuși Prea Sfințitul Părinte Episcop, inițiatorul ei.

Tiparnițele și bucoavnele

de Viena și Buda.

Cel ce stăruie în dorința de a cunoaște multe frământări culturale bănățene, nu-și va ajunge țelul decât doar după o deplină studiere a istoriei propriu zise. De ea se leagă în mod inseparabil, tot ce s'a putut realiza în domeniul slovei.

Vrerile românismului nu și-au putut urma calea croită, ci au trebuit totdeauna să se lege de porunca stăpânilor, cari puneau sumedenie de piedici în drumul descătușărilor spirituale. Politica, prin forța împrejurărilor, a subjugat totul.

Singurul mijloc de redeșteptare a românismului bănățan, căzut în bezna în care îl svărlise vitregia veacurilor, era Biserica și cartea. Școala, din străvechi vremi, fie în tinda bisericii sau a mănăstirii, fie în modesta chilie a preotului, aici a introdus mulți tineri cu opinci, în tainele buchiei. Rostul acestora

era să devie cântăreți în stranele bisericeii, iar unica lectură, ce și-o puteau îngădui, era tot bisericească venită din Principate, foarte scump plătită și prețuită ca o adevărată comoară.

Puzderia de războaie cu nesfârșitele lor pustiiri și stăpânirea iataganului, samănă iar sămânța întunecului, peste întinsul Banatului. Istorie de belșug de capricii.

Pragul veacului XVIII, țese tort de viață nouă. Se clădește greu peste ruini și leșuri. Dar se clădește. Viena, devine atotputernică. Și atunci, românismul își cere iar bătrânele drepturi. Incep vremile jalbelor și se desprind mulți ani de răsvrătiri. Din spuzarul secolelor sar iar scântele idealului național. Undeva, departe, mijeste orizontul unui început de trăire culturală superioară. Îl înțeleg ardelenii uniți, prin mijlocirea Romei. Îl cunoaște apoi Banatul prin propriile puteri spirituale... Din făclia totdeauna aprinsă a vitalității neamului, se aprind lumini, dar prea puține pentru a putea numai ele să risipească negura. Blajul, Brașovul, Clujul, se nevoiesc a le spori numărul. Dar teascurile întemeiate acolo nu mulțumesc ocârmuirea. Atunci, aceeași Viena ce nu mai putea fi stăvilă în calea talazurilor împuțnite, făgăduie libertăți neimplinite și tiparnițe, cerințele vremii și drumul sigur spre isbândă. Din binecuvântata descoperire a mașinării Guttenberg, aveau doar drept de împărțire, toate neamurile.

Încă pe vremea episcopului de Ienopole și Arad — Isaia Diacovici. (1690—1706) — se cere cu stăruință guvernului Austriei înființarea unei tipografii ilirice în Viena. La 16 Iunie 1706, patriarhul de Carloviț, înnoește rugămintele. Clerul iliric, după 60 de ani, o solicită iar, dar zadarnic. Totuși, în 1768, Camera de Curte ia hotărîrea de a cere unui tipograf vienez un plan preliminar, pe baza căruia să se organizeze tiparnița ilirică. O nouă politică — visata politică de germanizare — deschide școli pentru toți supușii. Pe de o parte, tipografia devine o necesitate, iar pe de alta, prin ea, se putea opri întregul import de cărți străine din Rusia și din alte țări.

Contele Schönborn, pertractează cu librarul-tipograf al Universității din Viena, Iosif Kurczbök, care-i dă, în 9 Martie 1769, întregul plan preliminar pentru organizarea tipografiei ilirice. În 7 Octombrie același an, convocată fiind și un Congres național-iliric, contele de Hadic ce era comisarul cesaro-regesc al Congresului, primind toate actele privitoare la tipografie, le prezintă membrilor acestui Congres, iar rezultatele, le raportează Tronului.

Așa, în 1770 — deci după aproape un secol de jălbuire — doritele teascuri sunt o realitate. În 1771, apare prima carte românească, un Bucvar. Și Iosif Kurczbök e conducătorul acestei tipografii ce trebuia să dea cărți: ilirice, române, tracice, ruse, grecești și în limbile orientale. Împărăteasa Maria Terezia, în 14 Februarie 1770, îi dă un privilegiu de 20 de ani, pentru a putea tipări cărți tuturor popoarelor națiunii și clerului unit și neunit din țările supuse Coroanei, dar sub auspiciile și direcția cesaro-crăieștii deputațiunii ilirice de Curte înlesnind câștigarea de cărți ieftine, pe cari popoarele acestea le procurau foarte scump din țările străine.¹⁾ O diplomă din 6 Octomvrie 1770, dă aspră poruncă, să nu se mai aducă nicio carte românească din altă țară, sub aspră pedeapsă. Iar dacă dispozițiile vor fi totuși călcate, cărțile să se confiscă și să se nimicească.

O lămurire în privința aceasta, aduce și unul din multele aliniate ale *Normal-Patentului*, semnat de Maria Terezia în 20 Mai 1771 și cunoscut sub numele de *Regulamentul illiric*: „Și iară neamul acesta întru toate acestea ce atinge învățătura, să se mai ajutoreze, ca cărțile ce i-s de folos, cu mai puțină osteneală și cu mai mic preț (de cât până acum din alte țări) să le poată căpăta, aici în Beci în cetatea noastră am rădicat o typografie illiricească foarte cu mare privilegium împodobită“.²⁾

În 1796, întreaga tipografie, cu privilegiu și cu monopolul cărților și tipăriturilor sârbești, trece asupra Universității din Buda, cu lucrările bisericești, școlare, populare și științifice, pentru suma de 35.000 galbeni. În 1798, tipografia Universității dă primul catalog al cărților românești și sârbești, trecute în stăpânirea ei, ajungând aci și corectori români, sârbi și ruteni. Acești corectori erau și cen-zori, având leafă din fondurile tipografiei.

Încercările popii Constantin din Râmnic pentru a întemeia o tipografie românească în Timișoara, încercările altor Români, ca și încercările Sârbilor, au rămas fără nici un rezultat. Mereu întăritele privilegii ale tipografiilor din Viena și Buda, le-au zădărnicit până în 1850,³⁾ când Francisc Iosif le ridică toate privilegiile.

Până în 1830, Viena a dat 71 cărți româ-

1) Emilian Micu: „Din istoria culturală a Românilor din Austro-Ungaria“, în revista „Transilvania“, Sibiu, 1910, Nr. 12.

2) Gr. Popiți: „Date și documente bănățene. 1728—1887“. Timișoara, 1939, p. 41.

3) Virgil Birou, în „Revista Institutului Social Banat-Crișana“, Timișoara, 1940, Nr. 5, la recenzii.

nești, scrise de Români sau privitoare la ei, iar Buda, în aceeași vreme, 181. Prețul lor pentru redășteptarea românismului, valoarea lor istorică și literară, le dă înșiruirea cronologică completă până la același 1830, ce urmează în continuare și care — credem — întregește o simțită lacună, nu numai în trecutul culturale bănățene, ci și române, în general. După acest an activitatea tipografică în aceste două tipografii, merită un alt studiu, chestiunea fiind de înălțimea unei probleme încadrată în național.

(Urmează)

Ion B. Mureșianu

Recenzie

„Calendarul Românului“

Caransebeș, 1942, Lei 35.

Frumoasa tradiție a episcopiei din Caransebeș de a tipări anual Calendarul, s'a menținut până în zilele noastre. Și anul acesta, Calendarul diecezan a fost redactat de d-l *Nicolae Cornean*, harnicul consilier referent eparhial, redactorul „Foi Diecezane“.

Calendarul a fost conceput într'un spirit nou și cu multe date admirabile, conținând oglinda fidelă a eparhiei. Partea literară — după șematism și datele oficiale ale eparhiei — începe cu mărețele zile dela instalarea P. S. Sale Păr. Episcop Veniamin, pe care le-a trăit eparhia Caransebeșului. Evenimentele acestea de bucurie și de înnoire bisericească, sunt descrise de d-l *Nicolae Cornean*. D-l *Aurel Moacă*, ne prezintă portretul marelui luptător bănățean Aurel C. Popovici, notor bibliografice, doctrine profesate, viața de student, și lupta dusă pentru triumful națiunii române, cu o fotografie evocatoare a vremurilor studențești. În „Cruci basarabene“, Pr. *D. V. Anuțoiu*, arată tragedia vieții din Basarabia, proslăvind lupta sfântă. Cuvinte înțelepte, sunt sentințe pline de tâlcul creștin, ele se pot folosi la diferite ocazii din viață. Protoiereul Dr. *Gh. Cotoșman*, în „Să descoperim Evanghelia“, ne destăinuiește dramul drept al vieții creștine, datorită creștinului față de lupta ce trebuie să o ducă cu păcatele, distrugătoare ale vieții omenești. Pr. *M. Bănescu* „Frații noștri din Transnistria își refac altarele pângărite de bolșevici“, descrie dramul plin de roade duhovnicești, ce l-au făcut preoții noștri în Transnistria, precum și scenele ce le-au văzut. *G. B.* în poezia „Păstorului — mult așteptat“, arată nădejdiile ce și le pune

poporul bănățean în noul Păstor al Eparhiei de Caransebeș, iar în poezia „Se întorc vremurile iar“, preamărește Biserica străbună. Pr. *Tr. Constantin* „Misiunea preotească în Basarabia și Transnistria“, arată grozăviile regimului bolșevic; mângăierile ce le-au adus preoții misionari, sufletelor obidite ale Transnistrienilor. Prof. Dr. *P. Rezuș* „Aproapele nostru“, stăruie asupra problemei capitale a ajutorului reciproc, ce trebuie creștinul să-l facă față de fratele său nevoiaș, să-l mângăie și să-l ajute în toate împrejurările vieții acesteia grele. Pr. *D. V. Anuțoiu*, „Surghiun și împilări bolșevice“, povestește întâmplări reale din suferințele fraților noștri din Transnistria. Ieromonahul *Iustinian Dalea*, „Reînvierea vieții monahale în Banat“, stăruie asupra vieții monahale și înfripirea ei frumoasă din Banat; virtuțile monahale, sunt bunurile spirituale ale vieții eterne. „Oh! omule... de faci rău, te ajunge pedeapsa lui Dumnezeu“, e o istorioară adevărată, povestită cu multă măiestrie de scriitorul bănățean *George Cătană*, inv. pens. Faptele milei și ajutorul ce-l premerg cu exemplu, sunt donatoriile frumoaselor sume, lăsate sf. biserici din Orșova, ca o pildă vie, redactorul calendarului, i-a redat cu fotografiile și numele lor, ca să-l cunoască întreaga eparhie a Caransebeșului. „Lecuirea boalelor“, de Pr. *Ioan Racoveanu-Nera*, sunt o chită de sfaturi igienice și îndrumări pentru popor de a-l căuta pe medic și a se lecu. O cronică, bine întocmită, enunță evenimentele mai importante din anul 1941, în țară și străinătate. Sfaturi practice, sunt date pentru țărani, consemnarea târgurilor și alte însemnări folosite pentru creștinii noștri ortodocși.

„Calendarul Românului“, întocmit de d-l *Nicolae Cornean*, consilier referent eparhial, se prezintă foarte bine din toate punctele de vedere, având o parte literar-științifică și cu o mulțime de lucrări actuale, cronici folosite creștinului ortodox din Banat.

Am amintit toate acestea, pentru ca să span adevărul, că întocmirea unui calendar bun, nu-i un lucru ușor și reclamă multă osteneală și pricepere. Prof. C. Rudneanu

Omul înțelept este mereu cuminie: dulceața cuvintelor de pe buzele lui spoțește știința.

Prov. XVI, 21.

Apă adâncă este gândul în inima omului, ci numai omul deștept știe s'o scoată.

Prov. XX, 5.

Casa Preacuratei Fecioare Maria.

(Sfârșit)

De Pr. Ioan Nicorescu

Despre locuința Fecioarei Maria, tradiția ne spune că Preacurata a adormit în biserica unde e păstrată cununa de spini a lui Iisus, în acea biserică, unde Învățătorul a spălat picioarele Învățăceilor, acolo a adormit.¹⁾ Și despre Gethsimani observă că, acolo în vale este o biserică rotundă, în care e mormântul Fecioarei Maria.²⁾

Tot astfel se exprimă și mărturia Bisericii noastre, ambii patriarhi ai Ierusalimului, *Modest* și *Sofronie*, că în fața pietrei, ce se află în biserica din Sion, pe care a stat legat Mântuitorul, când a fost batjocorit și bătut și cu a cărui sânge s'a stropit acea piatră, acolo a adormit Fecioara Maria. Și Ioan Damascen, cel din urmă părinte al Bisericii noastre, scrie în predicile sale: „În biserica din Sion a îndeplinit teologul (apostolul Ioan) toate serviciile Născătoarei de Dumnezeu, în aceea a fost de trei ori fericitul pat al Fecioarei, Mama tuturor bisericilor din lume, în acea biserică a fost locuința Maicii lui Iisus după învierea Sa din morți.

Și împrejurările ne conduc la adevărul Tradiției, că Preacurata, când și-a simțit apropiat sfârșitul, a cerut să fie adusă în foisor, ca acolo, în biserică, să adoarmă în fața apostolilor și a sfinților din Ierusalim, să adoarmă întru adevăr în fața ochilor lor, spre a putea aceștia vesti adevărul Bisericii.

Cine a fost proprietarul foisorului.

Să vedem cine a fost proprietarul foisorului? În privința aceasta avem răspunsuri diferite dela pelerinii cari au cercetat sfântul Mormânt. Așa, pelerinul Piacenza, pe la 570, susține că foisorul, biserica din Sion, a fost casa-foisorul s. Iacob. Monahul Bernard, francez, pe la 870, că a fost casa sf. Simeon.³⁾ Teodosiu, pe care-l ținem de un arhidiacon din Africa, pe la 530, scrie că casa a fost a evangelistului Ioan Marcu.⁴⁾

1) „Ubi Dominus lavit pedes discipulorum suorum, in qua (ecclesia) pendet spina corona Domini, et in hac defuncta traditur esse sancta Maria“. Tobler, I. c., p. 315.

2) „In ipsa quoque valle est ecclesia sanctae Mariae rotunda, ubi est sepulchrum illius, quad supra se tectum non habens pluviam minime patitur“. Tobler, I. c., p. 316.

3) Geyer, p. 174. Tobler, Descriptiones, p. 93.

4) „De Golgotha usque ad sanctam Sion, que est mater omnium ecclesiarum, passus numero CC, quam Sion Dominus Iesus Christus cum apostolis fundavit. Ipsa fuit domus sancti Marci evangelistae“. Ed. T. Tobler, Bonnæ, 1832, p. 20. Nicephorus Callisti, Hist. eccl., II, c. 3.

Alte mărturii ascriu proprietatea Fecioarei Maria, alții țin de proprietar pe apostolul Ioan.

Cea din urmă mărturie, și aceasta a Bisericii noastre, Nicefor Calist, scrie că Fecioara Maria a locuit în casa apostolului Ioan 11 ani, în care casă a făcut Iisus Paștile cu învățăceii Săi, unde a serbat pentru prima dată Cina cea de taină (Nicefor Call., I. c.) după ce cu mai multe secole înainte de acesta, patriarhul Sofronie își exprimase în poeziile sale părerea aceasta.

Apostolul Ioan a fost considerat proprietar al „foisorului“, pe baza cuvintelor din Evangelia sa, Ioan XIX, 26: „Și din ceasul acela, apostolul a luat-o în casa sa“.

Aceste aserțiuni nu se pot considera, deoarece nici evangelistul și nici Preacurata nu erau în posesia casei când Iisus, cu apostolii Săi, au serbat Cina cea de taină, și aceasta ni-o spune apriat evangelistul Luca (XXII, 7—13). Pe Ioan și Petru i-a trimis Iisus în cetate ca să vorbească cu stăpânul casei — foisor — că Mântuitorul vrea acolo să gătească Paștele cu învățăceii Săi.

Cu toate acestea trebuie să acceptăm părerea, că stăpânul casei a fost sau unul din învățăceii lui Iisus, ori vreun cetățean cu stare și vază.

Pentru cazul prim, ne arată faptul că Iisus se numește pe Sine „Învățător“ și-i vorbește într'un ton poruncitor, ceea ce față de un străin n'ar fi făcut.⁵⁾ Eu cred că acel stăpân de casă a fost unul dintre cei mai zeloși învățăcei ai Domnului, dacă nu chiar Nicodim, membrul sinedriului. Foisorul a fost pus pus îndată la dispoziția apostolilor și chiar aceasta dovedește că un „străin“ de ar fi fost, acela n'ar fi ascultat așa degrab.

Foisorul, să-i zicem sufrageria, a fost destul de mare și bine aranjată, ceea ce ne arată că acea casă a trebuit să fie proprietatea vreunui cetățean cu stare și om de bun neam.

După 9 ani, în anul 42 d. Hr., se ivește o femeie cu numele Maria, mama lui Ioan cu pronumele Marcu, ca proprietara foisorului. Și e adevărat, că spre această casă s'a îndreptat și apostolul Petru, după ce prin îngerul trimis din Cer i s'au deschis ușile închisorii, unde-l aruncase Irod. În acelaș loc, în foisor, se adunau regulat noaptea mulți credincioși, să se roage. Dovada identității acestor două case se cuprinde în tradiția locală din Ierusalim.⁶⁾

5) Eu sunt de părerea că acel „stăpân al casei“ n'ar fi fost unul din învățăceii Săi și nu „un străin“. Așa declară I. Grimm, în scrierea sa „Das Leben Iesu“. T. 6, p. 15—25.

6) Dr. Th. Zahn, „Die Dormitio sanctae Mariae und das Haus des Evangelisten Ioan Marcu“, Leipzig, 1899.

Verosimil, că această Marie e mama evangelistului Ioan Marcu, în care vedem pe evangelistul cu acelaș nume și care murindu-i acest singur fiu, rămasă văduvă, a ajuns să fie proprietara acestei case.

Așa dar nici evangelistul Ioan și nici Preacurata Fecioară n'au fost nici în anul 33 și nici în anul 42 d. Hr. proprietarii casei din chestiune.

Abstrăgând dela acestea, Preacurata ar fi trebuit să locuiască în Sion sau în casa proprie, ori că casa lui Ioan a fost deosebită de „foișor“.

Aceste păreri le vom trata în articolele următoare.

Ș T I R I

Mulțumiri. La telegrama de felicitare trimisă de P. S. Sa Episcopul Veniamin Majestății Sale Regelui, din prilejul Anului Nou, s'a primit din partea Casei M. S. Regelui următorul răspuns:

Prea Sfințite,

Majestatea Sa Regele mă însărcinează a Vă transmite înalte Mulțumiri pentru bunele urări exprimate în numele clerului și credincioșilor Eparhiei Caransebeșului, cu prilejul Anului Nou.

Primiți Vă rog, Prea Sfințite, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Seful Casei Militare a M. S. Regelui
Colonel Adjutant MARDARI

La telegrama trimisă de P. S. Sa Episcopul nostru Veniamin din prilejul Anului Nou și a zilei onomastice, Domnul Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului a trimis următorul răspuns:

Vă mulțumesc călduros și Vă trimit din suflet cele mai bune urări pentru anul nou.

Mareșal ANTONESCU

Boboteaza în Caransebeș, s'a petrecut într'un cadru solemn religios. Sfânta Liturghie s'a celebrat de P. S. Sa episcopul Veniamin asistat de un sobor de 12 preoți și 3 diaconi. Răspunsurile le-a dat corul Reuniunii sub conducerea diaconului A. Jucos. La rugăciunea amvonului s'a format o litie impresionată parcurgând străzile principale ale orașului până în Piața mare, unde P. S. Sa a săvârșit sfințirea apei, în acordurile înălțătoare ale corului și ale Muzicei militare. P. S. Sa însuși a stropit cu apă sfințită mulțimea sticlelor cu apă ce se păstrează peste an în casele bunilor creștini, a stropit apoi pe membrii autorităților civile și militare, precum și numărul mare de credincioși și trupa.

În fața crucii mari, străjuia simbolic o cruce de ghiață, așezată de Primăria orașului pe postament de ghiață.

Premii pentru monografiile satelor. Astra, desp. Brașov a instituit un concurs pentru cele mai bune monografii ale satelor din acel județ. Anume: pr. I de Lei 50.000, al II-lea de 30.000 și al III-lea de 20.000 Lei. Preoții și învățătorii satelor brașovene au prilej să-și pună la încercare destoinicia și puterea de muncă sistematică!

Păr. diacon Constantin Rudneanu, profesor de istorie la Școala Normală ortodoxă de băieți din Arad, a fost cooptat cu unanimitate de voturi, *membru corespondent a Secțiunii istorice a Astrei dela Sibiu—Cluj.* Sf. Sa a mai fost *proclamat și membru de onoare al Institutului Românesc de culturalizare Daciană din București.* Felicitări!

Regimul distrugător. Mitropolitul Evloghie, conducătorul sufletesc al Rușilor din Paris și diaspora arată, pe baza unei statistici, isprava distrugătoare a regimului sovietic. Așa: au fost omorâți în chinuri — în cei din urmă 20 de ani — 100 de episcopi, 10.000 de preoți și 10.000.000 de alți credincioși. Iată o ispravă demnă de o stăpânire complet dementă și vasală satanei!

Creștinismul în Japonia. Un număr de 302.826 Japonezi sunt creștini. Intre ei 89.119 sunt romano-catolici, 13.012 ortodoxi, 34.737 presbiteriani, 33.675 luterani, 28.116 metodiști, 27.238 anglicani, restul aparținând altor culte protestante.

„Octava pentru unitatea Bisericii“ se întitulează circulara Episcopiei Române Unite a Logoșului, publicată în fruntea numărului ultim pro 1941 al „Sionului Românesc“. Nu avem nimic alta împotriva acestei octave a unității, semnată de *Episcopul Logoșului* decât că nici măcar nu pune perdea propagandei prozelitistice, căci scrie pe pagina 2-a (106 din S. R.): „Cu cât mai multe și mai mari vor fi darurile ce le va revărsa Dumnezeu peste noi, când întreg poporul românesc se va uni cu Roma creștină?“ Hotărît, darurile lui Dumnezeu, după bieții noștri frați uniți, sunt în funcție de unirea cu Roma. Și să mai zică cineva că ei nu sunt cu trageră de inimă pentru Neamul românesc?!

Am vrea să mai adăugăm că, potrivit celor mai noi dispoziții, propaganda prozelitistică este oprită. Nu de alta, ci pentrucă între 17 și 25 Ianuarie este săptămâna de ofensivă a „octavei“, și pentru cazul că roadele n'or fi tocmai cele scontate...

„Proclamația“ fraților din Banatul apusean și „Astra“. Ilustrul român și ziarist Dr. Aurel Cosma publică în „Universul“ din 16 Ianuarie a. c., un articol în care comentează o proclamație a preotului nostru Adam Fiștea ca președinte al „Astrei“, care ar avea menirea să grupeze în viitor pe toți Români din Banat, neuniți încă cu Țara-mamă. Toate's bune, cu o rezervă: Biserica este cea dintâiu și cea din urmă susținătoare și salvatoare a Neamului. Credem că trecutul ca și prezentul ne sunt mărturie. Președintele „Astrei“ știe că numai fiind d-sa preot a avut fericirea să mai ajungă „președinte“ al „Astrei“. Are, neîndoios, și „Astra“ rolul ei ca și marile ei merite din trecut. Dar, pentru noi ca neam și popor Biserica, ori cât ar stânjeni eventual pe unii, rămâne unic scut și reazim de nădejde...

Note oficiale

Nr. 7208 E. ex 1941.

În conformitate cu art. 27 din Regulamentul pentru administrarea afacerilor episcopale în parohii, se dispune tuturor conducătorilor oficiilor parohiale, ca până la data de 31 Ianuarie 1942 să întocmească *bugetul* pe anul 1942.

Oficiile parohiale vor înainta bugetele prin Oficiile protopresbiterale, Consiliului eparhial.

Conducătorii oficiilor protopresbiterale le vor revizui și înainta cu propuneri concrete nouă spre aprobare. Cele defectuoase se vor respinge și restituți oficiului parohial respectiv, dându-li-se în același timp și îndrumările necesare spre a fi întocmit din nou.

Ce privește *socoșile bisericesti* (conturile de gestiune) asemenea au să se încheie și treacă prin corporațiile parohiale respective protopresbiterale pentru aprobare, până la data de 31 Ianuarie a. c. și au să se înainteze oficiului protopresbiteral spre revizuire până cel târziu la data de 15 Februarie a. c.

Contra celor neglijenți se va porni cercetare disciplinară și se vor aplica sancțiuni aspre.

Caransebeș, la 5 Ianuarie 1942.

Episcopul:
† VENIAMIN

Secretar eparhial:
Pr. Petru Toma

Nr. 7212 Be. ex 1941.

Serviciul sanitar al județului Severin, cu adresa Nr. 4891 din 23 Decembrie a. c. ne aduce la cunoștință ca în orașul Timișoara s'au ivit două cazuri de Tifos exantematic și ne roagă ca să dăm semnalul de alarmă sesizând acest fapt, ca epidemia de exantematic, care ar decima populația să nu se ivească și în județul nostru.

Având în vedere obiectele de interes general ale acestei acțiuni dispunem ca Cucernicii noștri preoți să semnaleze credincioșilor acest fapt, să predice în Sf. biserică, arătând pericolul ce amenință neamul nostru în urma lățirii acestei epidemii și să îndemne credincioșii să se supună deparazitărilor prescrise de organele sanitare.

Caransebeș la 30 Decembrie 1941.

Episcopul:
† VENIAMIN

Secretar eparhial:
Pr. Petru Toma

Nr. 364 E. ex 1942.

În ziua de 24 Ianuarie a. c., sărbătoarea Unirii Principatelor în toate bisericile din eparhie să se săvârșească doxologia la ora 11 a. m., la care să se invite toate autoritățile locale.

PP. CC. preoți vor rosti cu această ocaziune câte o predică despre însemnătatea zilei.

Caransebeș, la 16 Ianuarie 1942.

Episcop:
† VENIAMIN

Consilier referent:
Prot. R. G. Ancușă

Redactor responsabil NICOLAE CORNEAN consilier eparhial

CONCURS

În baza ordinului Ven. Cons. Eparhial Nr. 5591 B. ex. 1941 se publică concurs pentru ocuparea parohiei I de cl. II din comuna Boldur, rămasă vacantă în urma pensionării preotului Vasile Vodă, având următoarele:

BENEFICIU:

1. Sesiune parohială în extensiune de 30 jug, și anume 16 jug. peste drumul Jabăr-Lugoj, 8 jug. în gariște și 6 jug. livezi.

2. Una grădină de zarzavaturi 1450 st. □

3. Casă parohială nefiind, alesul va griji singur de locuință.

4. Venitul stolar uzitat.

INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica și catihiza regulat, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Să aibă cvalificație de cl. II și binecuvântarea P. S. S. Episcopului eparhial, înaintându-și cererile adresate cons. paroh. ort. rom. Boldur prin Prea On. Oficiu protopresbiteral Lugoj.

Reflecții se vor prezenta pe lângă prealabila încuviințare a Prea On. Domn Protopresbiter tractual în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare, însă nici de cum în ziua alegerii.

Boldur, la 9 Noembrie 1941.

Zaharia Humița s. s.
preș. cons. par.

Vasile Munteanu s. s.
secretar

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral:

Dr. Aurel Mihaescu
protopresbiter

Nr. 6090 B. ex. 1941.

Acest concurs se aprobă cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului consistorial dto 3 Martie 1914 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B, ridicat la valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum și avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 358-1928 din 13 Nov. 1929 — se anunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial, ținută la 22 Nov. 1941.

Episcop:
† VENIAMIN

3-3

Consilier referent:
Prot. R. G. Ancușă

Convocare.

Membrii „Societății române de cântări și muzică din Caransebeș” se convoacă la adunarea generală, care va avea loc Duminică în 1 Februarie 1942 orele 12 în sala societății cu programul statutar.

În caz, că nu se va întruni numărul membrilor recerut de statute, adunarea generală se va ține în ziua de 8 Februarie a. c. cu orice număr de membrii.

Comitetul.

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș.